

Vapo Oy
Vuohentosuon linnustoselvitys, Siikalatva

Sisältö

1	JOHDANTO	1
2	LASKENTAMENETELMÄ	1
2.1	Linjalaskenta	1
3	TULOKSET	2
3.1	Linnuston yleiskuvaus	2
3.2	Suojelullisesti huomattavat lintulajit	2
3.2.1	EU:n lintudirektiivin lajit, EVA-lajit sekä UHEX-lajit	2
3.2.2	Luonnonsuojelulain 46§ ja 47§:n lintulajit sekä uhanalaiset päiväpetolinnut	3
3.3	Linnuston suojelupistearvo	3
3.4	Linnustollisesti arvokkaimmat alueet	3
3.5	Linnuston kannalta huomioitavat suojelualueet ja aluerajaukset	3
4	YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	3
5	VIITTEET	4

Liitteet

Liite 1	Inventointialueen sijainti
Liite 2	Linnustollisesti keskeisimpien alueiden sijoittuminen inventointialueella
Liite 3	Linjalaskennan perustulokset

Pöyry Environment Oy

Pekka Majuri (FM, biologia)	maastoinventointi
Juha Parviainen (FM, biologia)	raportointi

Yhteystiedot
PL 20, Tutkijantie 2 A
90571 Oulu
puh. 010 33280
sähköposti etunimi.sukunimi@povyry.com

1 JOHDANTO

Vuotosuon selvitysalue sijaitsee Kärsämäen ja Siikalatvan kuntien rajalla noin 13 km Pyhännän keskustasta lounaaseen. Alueelle suunnitellaan turvetuotantoaluetta ja tähän liittyen suunnittelualueella tehtiin pesivän maalinnuston inventointi kesäkuussa 2009. Inventoidun alueen pinta-ala oli 252 ha ja sen sijainti on esitetty karttaliitteessä 1.

Linnustokartoituksessa selvitettiin Vuotosuolla ja sen välittömässä lähiympäristössä pesivän maalinnuston lajisto ja parimäärät. Liitteessä 2 rajatulla inventointialueella toteutettu linnustokartoitus suoritettiin linjalaskentana. Tässä raportissa esitetään käytetty laskentamenetelmä, Vuotosuon pesimälinnuston lajisto sekä havaitut parimäärät. Linnustollisesti keskeisimpien alueiden sijainti esitetään karttaliitteessä (liite 2). Laskentojen perustulokset on esitetty liitteessä 3.

2 LASKENTAMENETELMÄ

Vuotosuon pesimälinnuston lajistokoostumus ja yksilömäärät selvitettiin linjalaskennan avulla. Laskenta suoritettiin Koskimiehen (1994) sekä Turveteollisuusliitto ry:n (2002) linnustolaskennasta antamia toimintaohjeita soveltaen. Selvityksen teossa huomioitiin myös ”Turvetuotannon lupahakemuksen luontoselvitykset” –oppaan (Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2009) ohjeistus. Laskennan suoritti Pöyry Environment Oy:stä FM Pekka Majuri.

Laskenta suoritettiin 4.6.2009 klo 03.35-10.05 välisenä aikana. Laskettujen linjojen kokonaispituus oli yhteensä 6,6 km (liite 2). Laskentaolosuhteet olivat laskennan ajan pääosin hyvät. Tuuli yltyi laskennan loppua kohden. Näkyvyys ja kuuluvuus olivat kuitenkin hyvät koko laskenta-ajan. Ilman lämpötila oli n. + 10 °C.

2.1 Linjalaskenta

Suunnittelualueen linnustoa selvitettiin linjalaskennan avulla (tarkempi kuvaus: Koskimies 1994). Linjalaskentaa käytetään yleisesti linnuston selvitys- ja seurantamenetelmänä ja se antaa suhteellisen nopeasti edustavan kuvan alueen kokonaislinnustosta lukuun ottamatta vesilinnustoa (Väisänen ym. 1998). Tavoitteena on selvittää pesivän maalinnuston lajisto, parimäärät ja kokonaistiheydet. Laskentahavainnot suhteutetaan laskenta-alueen pinta-alaan kertomalla ne tutkittavan alueen alalla. Tällöin tuloksena saadaan minimiarvio tutkimusalueella pesivien lintuparien lukumääristä.

Lajikohtaisten parimäärien lisäksi aineistosta laskettiin Asantin ym. (2003) esittämällä menetelmällä lajin suojeluarvoon perustuva pisteytys, jonka avulla voidaan tehdä johtopäätöksiä alueen linnustollisesta arvosta ja verrata sitä muihin alueisiin. Pisteytyksessä huomioidaan lajin uusiutumiskyvyttömyys ts. luonnossa lisääntyvän kannan sukupolvenväli, lajin lisääntyvän kannan koko Suomessa sekä lajin uhanalaisuus Suomessa, Euroopassa ja maailmanlaajuisesti.

Laskentalinjat valittiin siten, että kaikkia maastossa esiintyviä biotooppeja sisältyi linjoille samassa suhteessa niiden esiintymisrunsauteen. Tällöin eri biotoopeilla esiintyvien lintulajien teoreettinen runsaus vastaa todellisuutta ja saatu tulos on mahdollisimman todenmukainen.

Yhden laskentakerran menetelmällä ei välttämättä havaita kaikkia alueella esiintyviä lintuja niiden satunnaisen liikkumisen sekä olosuhteiden vaikutusten takia. Linjalaskennassa yhden laskentakerran teho on n. 60-70 % (mm. Koskimies ja Väisänen 1988). Kattavamman ja yksityiskohtaisemman tiedon saamiseksi tulisi laskentakertoja olla mielellään vähintään kaksi (Turveteollisuusliitto ry 2002). Yhden laskentakerran menetelmällä saadaan pienialaisilla ja erityisesti avoimilla soilla kuitenkin lajistosta ja parimääristä riittävä yleiskuva.

3 TULOKSET

3.1 Linnuston yleiskuvaus

Pesimäaikaikaisessa linjalaskennassa inventointialueella tavattiin yhteensä 33 lintulajia ja 117 lintuparia. Alueella pesivän maallinnuston laskennallinen minimiparimäärä oli 195 paria. Varsinaisia suolajeja (Väisänen ym. 1998 mukaan) havaittiin viisi (liite 3). Inventoidulla alueella runsaimpina esiintyviä pesimälajeja olivat pajulintu (*Phylloscopus trochilus*), peippo (*Fringilla coelebs*) ja vihervarpunen (*Carduelis spinus*). Suolajeista runsaslukuisin oli pikkukuovi (*Numenius phaeopus*). Inventointialueen laskennallinen kokonaisminimiparimäärä (195 paria/km²) on jonkin verran korkeampi kuin viimeisimmän atlas-laskennan alueellinen keskiarvo (n. 150-175 paria/km²) (Väisänen ym. 1998). Vuotosuolla parimääriä kasvattavat erityisesti runsaat pajulintuhavainnot.

3.2 Suojellisesti huomattavat lintulajit

3.2.1 EU:n lintudirektiivin lajit, EVA-lajit sekä UHEX-lajit

Inventointialueella tavatut suojellisesti huomattavat lajit on esitetty taulukossa 1. EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeja tavattiin kaikkiaan 3 lajia ja Suomen kansainvälisiä erityisvastuulajeja 4 lajia. Yksi inventoinnissa tavattu laji kuuluu Suomen kansallisen uhanalaisuusluokituksen mukaan vaarantuneisiin (VU) lajeihin. Lisäksi kaksi lajia kuuluu luokkaan silmälläpidettävät (NT), jotka eivät täytä vaarantuneiden lajien kriteerejä eivätkä ne lukeudu varsinaisesti uhanalaisiin lajeihin.

Taulukko 1. Vuotosuon pesimäaikaikaisessa linjalaskennassa havaitut suojellisesti huomattavat lajit sekä suojelupistearvo. Suomi = Suomen uhanalaisuusluokituksessa mainittu laji (VU: *vaarantunut*, NT: *silmälläpidettävä*), EVA = Suomen kansainvälinen erityisvastuulaji. Varsinaiset suolinnut (Väisänen ym. 1998) alleviivattu.

Laji		Suojellinen asema			Havaittu parimäärä	Suojelupistearvo
		EU:n lintudirektiivi	Suomi	EVA		
Metso	<i>Tetrao urogallus</i>	x	NT	x	1	8,04
Sinisuhaukka	<i>Circus cyaneus</i>	x	NT		1	4,60
Kurki	<i>Grus grus</i>	x			1	2,05
Valkoviklo	<i>Tringa nebularia</i>			x	2	1,40
Pikkukuovi	<i>Numenius phaeopus</i>			x	3	1,68
Pikkutikka	<i>Dendrocopos minor</i>		VU		1	6,30
Leppälintu	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>			x	2	0,22
Suojellisesti huomattavat lajit		3	3	4	11	24,29
Kaikki lajit					117	34,35

EU:n lintudirektiivin määritelmän mukaan liitteessä mainittujen lajien elinympäristöjä on suojeltava erityistoimin, jotta varmistetaan näiden lintulajien lisääntyminen ja eloonjääminen niiden levinneisyysalueella. Näitä erityistoimia ovat mm. SPA-alueet (Special Protection Areas), jotka ovat osa Natura 2000 -verkostoa.

Sinisuhaukka, kurki, pikkukuovi ja valkoviklo havaittiin Junnonperän peltoalueen läheisyydestä inventointialueen reunamilta. Metso- ja leppälintuhavainnot tehtiin inventointialueen keskiosasta Hangasojan läheisyydestä. Pikkutikka havaittiin Junnonsaarten läheisyydestä.

3.2.2 Luonnonsuojelulain 46§ ja 47§:n lintulajit sekä uhanalaiset päiväpetolinnut

Inventointialueella ei havaittu LsL:n 46§ ja 47§:n mukaisia uhanalaisia tai erityisesti suojeltavia lintulajeja. Inventointialueelta tai sen läheisyydestä ei ole tiedossa olevia uhanalaisten päiväpetolintujen pesäreviirejä (Metsähallitus, Tuomo Ollila 14.6.2009).

3.3 Linnuston suojelupistearvo

Inventointialueen laskennallinen linnuston suojelupistearvo (34,35 ; 0,14 / ha) on jonkin verran tavanomaista korkeampi esim. alueellisesti. Suojelullisesti huomattavien lajien osuus suojeluarvosta on 71 %. Yksittäisistä lajeista eniten suojeluarvoon vaikuttavat vanhojen metsien tyyppilaji metso (23 %) sekä lehtimetsälajeihin lukeutuva pikkutikka (18 %). Suolajeista suojelullisesti merkittävin on sinisuohaukka, jonka osuus kokonaispistemäärästä on 13 %.

3.4 Linnustollisesti arvokkaimmat alueet

Linnustollisesti arvokkaimpia alueita ovat Junnonsaarten alue, jonka lajistoon kuuluu mm. pikkutikka (liite 2). Ojitettujen koivu- ja mäntyvaltaisten alueiden merkitys linnuston kannalta on vähäisempi, mutta myös näillä alueilla lajistoon kuuluu suojelullisesti huomattavia ikääntyvien havusekametsien lajeja kuten metso.

Linnuston kannalta huomionarvoisena elinympäristönä voidaan pitää myös Junnonperän peltojen läheisiä alueita selvitysalueen länsiosassa. Näillä alueilla havaittiin mm. valkoviklo ja sinisuohaukka.

3.5 Linnuston kannalta huomioitavat suojelualueet ja aluerajaukset

Selvitysalueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei sijaitse Natura 2000 –alueverkoston kohteita, luonnonsuojelualueita tai suojeluohjelmiin kuuluvia aluerajauksia. Lähimmät huomioitavat kohteet ovat noin 1,7 km päässä selvitysalueesta etelään sijaitseva Lauttanevan Natura 2000 -alue (FI1101800) ja noin 2,3 km selvitysalueesta lounaaseen sijaitseva Lauttanevan metsien Natura 2000 -alue (FI1101801). Selvitysalueen läheisyydessä ei myöskään sijaitse kansallisesti tai kansainvälisesti arvokkaita lintualueita (FINIBA- ja IBA-alueet) (BirdLife Suomi 2009).

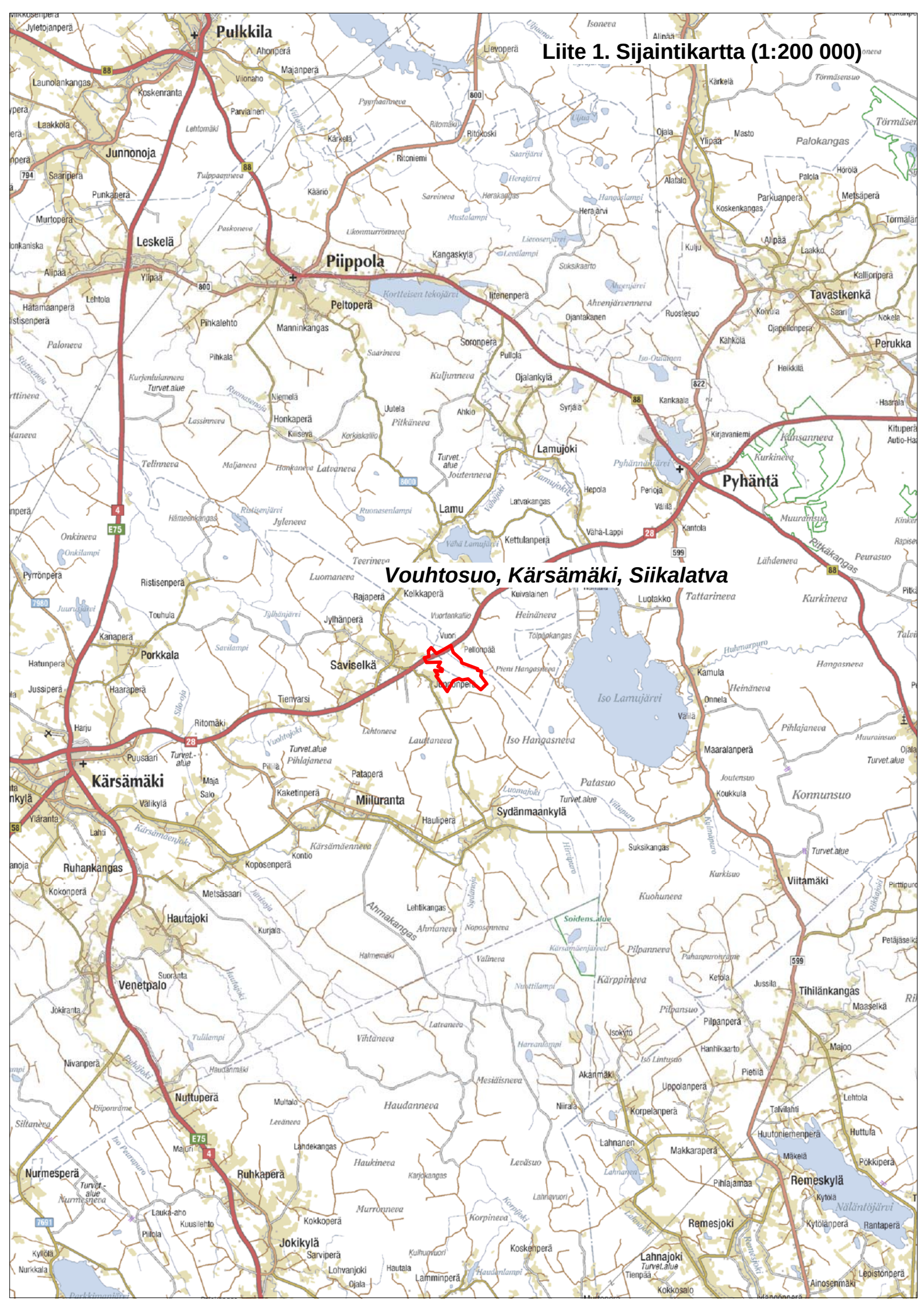
4 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

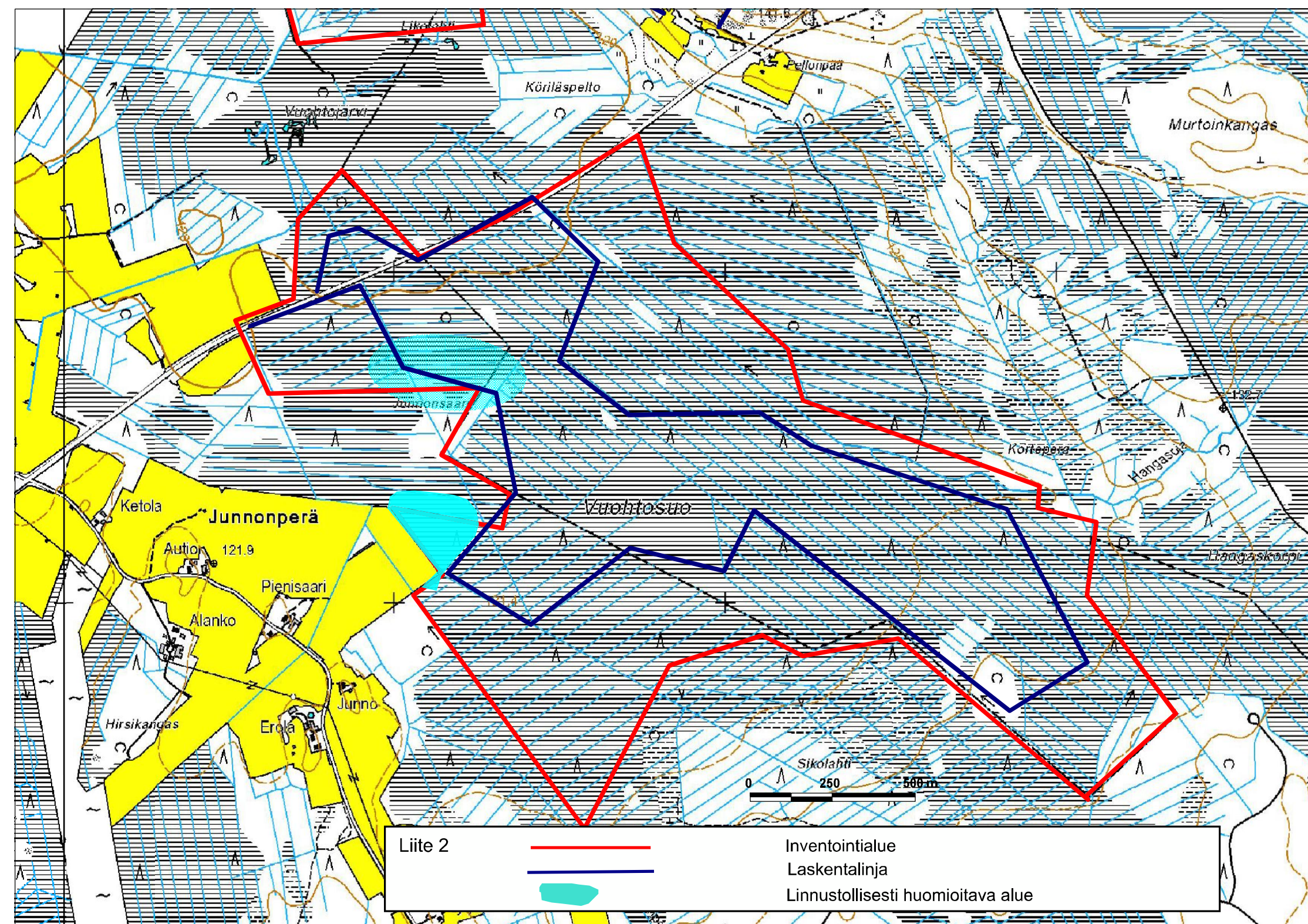
Vuohtosuon pesimälinnuston lajisto ja parimäärät selvitettiin 4.6.2009 suoritettussa linjalaskennassa. Inventoidun alueen pesimälinnusto on varsin monimuotoista. Varsinaisia suolintuja inventointialueella tavattiin 5 lajia. Inventointialueen linnusto koostuu pääasiassa sekametsien lajeista, mutta lajistoon kuuluu suolajien ohella myös lehtimetsien ja vanhojen metsien lajeja. Linnuston kokonaistiheys oli jonkin verran tavanomaista korkeampi.

Suojelullisesti huomattavista lajeista EU:n lintudirektiivin liitteen I lajeja alueella pesii 3 lajia ja Suomen erityisvastuulajeja (EVA) 4 lajia. Vaikka Vuohtosuon ja sen lähialueen linnuston parimäärät ovat varsin korkeita, alueen linnustollinen arvo on tulosten perusteella kokonaisuudessaan sekä lajistollisesti että parimääräisesti kuitenkin esim. alueellisesti varsin tavanomainen tai korkeintaan hieman tavanomaista parempi. Linnustollisesti arvokkaimmat alueet sijoittuvat Junnonsaaren läheisyyteen sekä Junnonperän peltojen lähialueille.

- Asanti, T., Gustafsson, E., Hongell, H., Hottola, P., Mikkola-Roos, M., Osara, M., Ylimaunu, J. & Yrjölä, R. 2003: Kosteikkojen linnuston suojeluarvo. Suomen ympäristö 596. Edita Prima Oy. Helsinki.
- BirdLife Suomi ry 2009: FINIBA- ja IBA-tiedot. Internet-dokumentti. <http://www.birdlife.fi/suojelu/paikat/finiba/finiba-johdanto.shtml>
- Koskimies, P. 1994: Linnuston seuranta ympäristöhallinnon hankkeissa. Ohjeet alueelliseen seurantaan. – Vesi- ja ympäristöhallinnon julkaisuja 18. Helsinki.
- Koskimies, P. & Väisänen, R.A. 1988: Linnustonseurannan havainnointiohjeet. – Helsingin yliopiston eläinmuseo, 2. Painos. Helsinki.
- Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskus 2009: Turvetuotannon lupahakemuksen luontoselvitykset. Työryhmän muistio 5.2.2009. Oulu.
- Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. & Mannerkoski, I. (toim.) 2001: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. — Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus, Helsinki, 432 s. Uhanalaisten lajien II seurantatyöryhmä. <http://www.ymparisto.fi/default.asp?contentid=16900&lan=fi>, 28.1.2004.
- Turveteollisuusliitto ry. 2002: Turvetuotannon ympäristövaikutusten arviointi. Ohjeita turvetuotannon luonto- ja naapuruussuhdevaikutusten arvioimiseksi. – Jyväskylä.
- Väisänen, R.A., Lammi, E., Koskimies, P. 1998: Muuttuva pesimälinnusto. – Otavan Kirjapaino, Keuruu. ISBN 951-1-12663-6.

Liite 1. Sijaintikartta (1:200 000)

Linjalaskennan perustulokset Vuohentosuolla 4.6.2009.

Vuohentosuo	4.6.2009
Linjan pituus km	6,6
Ala km ²	2,52

Laji		Havaittu parimäärä	Kuuluvuus- kerroin	Kokonais- parimäärä	Suojelu- arvo	Muunnettu parimäärä	Suojeluarvo- pisteet
Metso (EU, EVA, NT)	<i>Tetrao urogallus</i>	1	17,84	6,8	2,1	3,83	8,04
Sinisuohtaukka (EU, NT)	<i>Circus cyaneus</i>	1	2,2	0,8	5,2	0,89	4,60
Kurki (EU)	<i>Grus grus</i>	1	0,82	0,3	4,63	0,44	2,05
Valkoviklo (EVA)	<i>Tringa nebularia</i>	2	1,33	1,0	1,38	1,01	1,40
Pikkukuovi (EVA)	<i>Numenius phaeopus</i>	3	1,83	2,1	1	1,68	1,68
Töyhtöhyppä	<i>Vanellus vanellus</i>	2	2,56	2,0	0,92	1,60	1,47
Taivaanvuohi	<i>Gallinago gallinago</i>	1	1,96	0,7	0,4	0,82	0,33
Laulurastas	<i>Turdus philomelos</i>	1	3,26	1,2	0,09	1,17	0,10
Punakylkirastas	<i>Turdus iliacus</i>	4	4,39	6,7	0,09	3,79	0,34
Räkättirastas	<i>Turdus pilaris</i>	7	5,61	15,0	0,1	6,65	0,67
Sepelkyyhky	<i>Columba palumbus</i>	6	1,51	3,5	0,27	2,38	0,64
Pikkutikka (VU)	<i>Dendrocopos minor</i>	1	6,06	2,3	3,5	1,80	6,30
Metsäkirvinen	<i>Anthus trivialis</i>	8	3,66	11,2	0,07	5,42	0,38
Niittykirvinen	<i>Anthus pratensis</i>	1	5,77	2,2	0,07	1,74	0,12
Kiuru	<i>Alauda arvensis</i>	1	3,28	1,3	0,16	1,17	0,19
Pajulintu	<i>Phylloscopus trochilus</i>	25	3,74	35,7	0,05	12,21	0,61
Sirittäjä	<i>P. sibilatrix</i>	1	4,69	1,8	0,1	1,50	0,15
Harakka	<i>Pica pica</i>	2	2,66	2,0	0,24	1,64	0,39
Peippo	<i>Fringilla coelebs</i>	14	4,49	24,0	0,07	9,25	0,65
Kirjosieppo	<i>Ficedula hypoleuca</i>	1	4,5	1,7	0,11	1,46	0,16
Harmaasieppo	<i>Muscicapa striata</i>	4	10,37	15,8	0,06	6,91	0,41
Punarinta	<i>Erythacus rubecula</i>	1	5,76	2,2	0,12	1,74	0,21
Vihervarpunen	<i>Carduelis spinus</i>	11	3,78	15,9	0,11	6,93	0,76
Viherveppo	<i>Carduelis chloris</i>	2	4,36	3,3	0,15	2,32	0,35
Leppälintu (EVA)	<i>Phoenicurus phoenicurus</i>	2	3,06	2,3	0,12	1,81	0,22
Hippiäinen	<i>Regulus regulus</i>	3	7,92	9,1	0,08	4,68	0,37
Talitiainen	<i>Parus major</i>	3	6,16	7,1	0,07	3,93	0,27
Hömötiainen	<i>Parus montanus</i>	1	8,17	3,1	0,05	2,22	0,11
Varis	<i>Corvus corane</i>	1	1,49	0,6	0,28	0,67	0,19
Korppi	<i>Corvus corax</i>	1	0,72	0,3	0,78	0,40	0,32
Pajusirkku	<i>Emberiza schoeniclus</i>	1	5,41	2,1	0,13	1,66	0,22
Pohjansirkku	<i>Emberiza rustica</i>	1	9,94	3,8	0,13	2,54	0,33
Keltasirkku	<i>Emberiza citrinella</i>	4	4,66	7,1	0,08	3,95	0,32
Yhteensä		117		195			34,35